

електронного видання, у якому можна публікувати результати досліджень як у першоджерелі нарівні з друкowanими періодичними виданнями.

На головній сторінці офіційного сайту Наукової бібліотеки ОНУ можна знайти електронний каталог стародруків, електронну повнотекстову бібліотеку рідкісних стародрукowanих видань, основою якої є колекції бібліотеки (оцифровано понад 400 книжок). Ми стали першою вузівською Науковою бібліотекою, якій керівництво ОНУ надало фінансову можливість для створення імідж-каталогу, виставленому на бібліотечному сайті. Імідж-каталог має розділи: "Стародруки" (XV-XVIII ст.); "Іменні колекції", "Алфавітний каталог українською мовою (АК)", АК російською мовою, АК латиницею (XVIII-1970 р.); періодичні видання, журнали, газети (XVIII-1970 р.), які інформують про книжкові пам'ятки, що зберігаються в наших фондах.

Наукова бібліотека стала засновником друкованого періодичного видання "Вісник ОНУ. Серія Бібліотекознавство, бібліографознавство, книгознавство". В 2012 р. бібліотека створила електронний

аналог цього журналу, розробивши особистий сайт "Вісника ОНУ" та завантажила весь архів випусків цього журналу. На сьогодні – сайт є важливим джерелом інформації про видання. Обидві версії журналів, друкована та електронна, мають особистий Міжнародний стандартний номер серіального видання (ISSN).

В 2014 р. бібліотекою було створено ще один електронний періодичний журнал "Biblio-Колегіум", в якому розміщуються матеріали секції "Бібліотечно-бібліографічна справа", що є невід'ємною частиною щорічної Звітної наукової конференції професорсько-викладацького складу і наукових працівників Одеського національного університету імені І. І. Мечникова.

Бібліотеки повинні збільшувати не тільки книжкову частину фонду, але і його не книжкову складову, приймати замовлення на виконання пошуку в Інтернеті, розвивати дистанційне обслуговування, активно пропонувати послуги потенційним читачам, наприклад студентам, вченим. Читачів потрібно "вербувати". Бібліотеку і її послуги слід предметно рекламувати.

УДК 023.4:37

Сидоренко А. І.,

канд. пед. наук, доцент каф. документознавства та інформаційних систем Відокремленого підрозділу "Миколаївська філія Київського національного університету культури і мистецтв"

ПИТАННЯ ТРАНСФОРМАЦІЇ БІБЛІОТЕЧНО-ІНФОРМАЦІЙНОЇ ОСВІТИ У XXI СТОЛІТТІ

Концепціям вищої фахової освіти бібліотекарів присвячені в різні часи праці О. Башун, В. Ільганаєвої, О. Кашкарьової, Н. Кушнарєнко, В. Пашкової, Г. Саприкіна, В. Скар, М. Слободяника.

Питанням безперервної освіти присвячені праці А. Бровкіна, В. Дригаїло, А. Корнієнко, О. Матвієнко, Т. Павлуши, М. Сенченка, А. Соляник, Л. Філіпової, І. Шевченко та ін. Дослідники намагаються

вирішити ряд протиріч, успішне визначення яких впливає на якість підготовки кадрів бібліотечно-інформаційного профілю. Серед них можна окреслити наступні: потреба бібліотечної освіти у висококваліфікованих кадрах, здатних працювати в умовах використання потужних комп'ютерних технологій, і сучасний стан підготовки бібліотечних фахівців; необхідність послідовності у здобутті студентами знань, вмінь і навичок та дублювання окремих дисциплін документально-комунікативного циклу на різних освітньо-кваліфікаційних рівнях; потребою щодо входження у світовий освітній простір і необхідністю зберігати вітчизняний досвід підготовки бібліотечно-інформаційних спеціалістів та ін.

Новий етап суспільного розвитку, котрий отримав назву інформаційного суспільства, створив певні умови перетворень у всіх сферах суспільного життя, в т.ч. і в бібліотечній, в якій нині виникають нові форми організації діяльності, відбуваються зміни в технологічній, кадровій, управлінській складових функціонування [2]. Усвідомлюється диверсифікація бібліотечно-інформаційної професії, втрата чіткості у визначенні кваліфікацій випускників, посилення ролі системно-організаційних якостей спеціалістів, серед яких інтелектуальні, моральні, комунікативні, якості самоорганізації. Дослідники також відзначають і підвищення ролі загальнокультурної компетенції бібліотечних фахівців, що орієнтована на усвідомлення тих культурних, технічних, економічних змін, що відбуваються у суспільстві.

Розробка стратегії розвитку бібліотечної освіти передбачає з'ясування і вирішення цілої низки принципових завдань: теоретико-методологічних та організаційних.

В. О. Ільганаєвою було закладено теоретико-методологічне підґрунтя нової парадигми бібліотечної освіти, яка полягає

у переході до підготовки фахівців згідно з основними рівнями соціально-комунікаційної діяльності, що відбувається в бібліотеці – документальним, інформаційним та когнітивним [1].

Треба відзначити, що бібліотекарі виявилися придатними до опанування нових інформаційних технологій, нової реальності щодо діяльності по обслуговуванню користувачів, нової парадигми бібліотечної освіти, яка отримала назву інноваційної. Дана парадигма містить декілька моделей: освіта як формування наукової картини світу; освіта як професіоналізація; освіта як формування культури розумової діяльності; освіта як підготовка до життя; концепція безперервної освіти.

Виходячи з сучасної парадигми, бібліотечна освіта має формуватися як безперервний у соціокультурному та суб'єктно-особистісному розумінні процес [2]. Сьогодні суспільство вимагає від бібліотекарів мислити по-новому, навчатися новому, впроваджувати нове в роботу бібліотек. Метою професійної освіти стає формування нового професійного мислення. Це передбачає осмислення бібліотечної діяльності в протиріччях принципів бібліотечно-інформаційних та загалом соціально-комунікативних процесів, передбаченні та прогнозуванні професійної діяльності в бібліотечній сфері. Основними напрямками в організації безперервної бібліотечної освіти виступають: охоплення всіх категорій бібліотекарів, формування компетенцій молодих бібліотекарів, навчання бібліотекарів навичкам інноваційного підходу в бібліотечній діяльності, формування здатності до самостійного спостереження, опрацювання професійного досвіду фахівців, правильне прийняття управлінських рішень. Значна увага буде приділятися інноваційним бібліотечним технологіям, формуванню нового професійного мислення, орієнтованого на мережеві режими роботи, інформаційний взаємообмін.

Відповідно до зарубіжних стандартів та компетентісних профілей працівників інформаційної сфери, в т. ч. бібліотекарів, важливим є питання розвитку управлінської компетентності, підготовки бібліотекарів до роботи в умовах змін, створення навчальних програм і проектів підвищення кваліфікації, використання формальних і неформальних каналів освіти.

Актуальність питань безперервної професійної освіти підтверджується їх обговоренням на різноманітних заходах програми "Бібліоміст", Форумах бібліотечних працівників у Львові (2014, 2015), VI ювілейній Всеукраїнській конференції УБА "Сучасна бібліотечно-інформаційна безперервна освіта: нові вимоги" (м. Славськ, 2015), регіональних конференціях, семінарах, круглих столах (Форум бібліотекарів Півдня України "Бібліотека XXI ст.: освітній та практичний вектори" - Миколаїв, 2015р.; міжрегіональний ярмарок бібліотечних інновацій "Бібліокре@тив – 2015, м. Миколаїв та ін.). Так, представниками Харківської та Київської наукових шкіл запропонована концептуальна модель реалізації ступеневої бібліотечно-інформаційної освіти в Україні в умовах євроінтеграції, обговорені питання еволюції, стандартизації вищої бібліотечно-інформаційної освіти, ролі УБА в формуванні сучасної концепції безперервної бібліотечно-інформаційної освіти, розвитку компетенцій фахівців бібліотечної сфери, наповнення навчальних планів різного рівня підготовки (бакалаврів, магістрів, докторів філософії), форми безперервної фахової освіти: курсове проблемно-модульне навчання, дистанційне навчання, стажування, обмін досвідом, кураторство, самоосвіта, професійні форми:

конференції, семінари, круглі столи, бібліотечні школи тощо.

Забезпечити якість і сучасність бібліотечно-інформаційної освіти можливо за умов слідування нової освітньої парадигми, що передбачає перехід від репродуктивної до продуктивної, гуманістичної, культурно орієнтованої моделі освіти на основі використання інноваційних педагогічних технологій. Треба розвиватися у професії, а цього можна дійти тільки на основі безперервної професійної освіти.

Бібліотечна освіта в Україні, з урахуванням факторів її функціонування, потребує не просто вдосконалення, а трансформації, під якою розуміється комплекс нововведень, зумовлений оновленням організаційної структури, мети, зв'язків, змісту та інших складових.

Список використаних джерел:

1. Ільганаєва, В.О. Бібліотечна освіта в контексті еволюції системи соціальних комунікацій : автореф. дис. на здобуття ступеня д-ра іст. наук / В.О.Ільганаєва; НАН України, Нац. б-ка ім. В.І.Вернадського. – К., 1996. – 409 с.

2. Литвинова, Л.А. Основні напрями дисертаційних досліджень з бібліотекознавства за спеціальністю 27.00.03 – Книгознавство, бібліотекознавство, бібліографознавство [Електронний ресурс] /Л.А.Литвинова. – Режим доступу: http://ena.lp.edu.ua:8080/bitstream/ntb/13105/1/40_%D0%9E%D1%81%D0%BD%D0%BE%D0%B2%D0%BD%D1%96%20%D0%BD%D0%B0%D0%BF%D1%80%D1%8F%D0%BC%D0%B8%20%D0%B4%D0%B8%D1%81%D0%B5%D1%80%D1%82%D0%B0%D1%86%D1%96%D0%B9%D0%BD%D0%B8%D1%85.pdf. – Заголовок з екрану.

УДК 021.2

Сидоренко Т. В.,

*магістр книгознавства та видавничої діяльності,
старший викладач кафедри документознавства та інформаційних систем*